

## „Hr. Lars“

### En Tølløsepræst for ca. 200 år siden

Efter optegnelser af lærer **Kristensen**, Lunderød

Ved **Victor Andersen**

Lauritz Jacobsen Cappel var hans navn, men på den tid var det brug, at præsterne latiniserede deres navn, og så blev Cappel til Cappellinius. Formanden i embedet, P. H. Cappellinius har ref. dette. Han var hr. Lars's farbroder. P. H. Cappellinius stiftede et par små legater, der er i kraft endnu. Disse cappelinske legater afkaster årligt nogle få kroner. Førstelæreren i Tølløse får 8,- kr. årligt. Som tak for denne godgørehed blev der indmuret en tavle med en latinsk indskrift i korets væg. Ved kirkens restaurering i 1851 blev tavlen taget ned og indmuret i sakristiets østvæg.

Men altså „hr. Lars“. Om ham fortæltes der mærkelige ting, og disse beretninger har holdt sig til nutiden. En søndag stoppede han på prædikestolen op midt i en sætning og så stift hen for sig. Kirkegængerne studsede: „Hvad gik der mon af „vor far““. Han sagde så: „Nu bliver du stående til jeg kommer“. Ude på vejen stod en mand med en dragt brænde, som han havde stjålet i præstens skov. Han trippede og trippede, men kunne ikke komme af stedet, før præsten kom med formaning og tilgivelse.

Hr. Lars kunne „mane“ og havde stort kendskab til „den sorte kunst“.

Når han skulle „til sogns“, kørte han for det meste. Karlen måtte så holde ud for den stendysse, der findes på Th. Larsens

mark. Præsten gik en tur op til dyssen. Folk vidste nok hvorfor. Troldpakket i dyssen havde været så ondskabsfuldt, så byen, der da lå ved den, havde måttet flytte til dens nuværende plads ved skovvejen. Derfra stammer vel navnet Nyby. Men engang imellem måtte „vor far“ op og formane troldtøjet i dyssen, så det stadig kunne holde sig i skindet.

Somme tider red „hr. Lars“ til sogns, med kjole, krave og paryk! En dag kom hesten ene hjem. Stor forfærdelse og eftersøgning. Man fandt da præsten sødeligt indslumret i en ærtemark. Han havde fået lyst til ærter. Og da han havde spist sig mæt, følte han trang til en lille lur. Da præsten stadig ikke kom, gik hesten hjem, og det var der jo ikke noget at sige til.

Nede i Truelsbæk ved Aagerup spøgede Lange-Maren. Hun havde i sit liv gjort så meget ondt, at hun ikke kunne få ro i sin grav. En søndag efter gudstjenesten i Aagerup bad han karlen køre til Truelsbæk. Præsten betroede karlen, at han ville mane Lange-Maren ned, så hun kunne blive i jorden. „Men nu må du ikke være nysgerrig og se mellem hestens hoved og seletøjet. Gør du det, vil det gå os begge ilde.“

Han blev længe borte, og tilsidst kunne karlen ikke styre sin nysgerrighed. Han så gennem åbningen mellem hestens hoved og hovedstolen. Og nu kunne han tydeligt se, hvordan „hr. Lars“ droges med Lange-Maren. Det gik meget hårdt til. Somme tider var præsten ved at blive sat i knæ, men tilsidst gik han da af med sejren, og Lange-Maren forsvandt gennem et hul i jorden.

Da præsten kom tilbage, var han syg, og han døde kort efter. Nogen tid derefter døde også karlen.

---